

Brüssel, 31.7.2020
COM(2020) 346 final

**KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE JA
KONTROLLIKOJALE**

**Euroopa Kestliku Arengu Fondi
tagatisfondi haldamise kohta**

SISU

1. Sissejuhatus	2
2. Tegevuse kontekst	2
3. EFSD tagatisfondi haldamine 2019. aastal	3
3.1. Finantsjuhtimine	3
3.2. Portfelli struktuur ja peamised omadused	3
3.3. Tootlus	4
4. Raamatupidamine ja aruandlus	4
4.1. EFSD tagatisfondi finantsaruanded seisuga 31. detsember 2019	4
4.2. Rahastamine	7
5. Sihtsumma asjakohasuse ja EFSD tagatisfondi taseme hindamine	7

1. SISSEJUHATUS

Selle aruande õiguslik alus on määrus (EL) 2017/1601 (EFSD määrus)¹. EFSD määruse artikli 16 lõikes 3 on sätestatud, et komisjon esitab Euroopa Parlamendile, nõukogule ja kontrollikojale aruande Euroopa Kestliku Arengu Fondi (EFSD) tagatisfondi valitsemise kohta eelmisel kalendriaastal, sealhulgas hinnangu sihtsumma asjakohasuse, EFSD tagatisfondi taseme ja selle täiendamise vajaduse kohta.

2. TEGEVUSE KONTEKST

EFSD katab tegevuse rahastuse (sh nii segarahastamistoimingud kui ka EFSD tagatis) Aafrikas ja ELi naabruses. EFSD tagatis on üks peamisi uuenduslikke elemente, mida kasutatakse partnerriikides selleks, et vähendada kestlikku arengusse tehtavate investeeringute riske, soodustades nii investeeringute hankimist, toetada kestlikku ja kaasavat majanduslikku ja sotsiaalset arengut, maksimeerida täiendavust ning kaasata ühisrahastuse kaudu erasektori vahendeid. Tagatis on mõeldud riskide leevendamiseks, et turumoonutusi tekitamata võimendada erasektoripoolset rahastamist.

EFSD tagatise kogusummaks on kinnitatud 1,5 miljardit eurot, mis kaetakse üldisest eelarvest. 2019. aasta lõpuks oli EFSD tagatisfondi teinud täiendavaid sissemakseid Bill ja Melinda Gatesi sihtasutus summas 50 miljonit USA dollarit, Taani summas 9,6 miljonit eurot, Tšehhi Vabariik summas 300 000 eurot ja Eesti summas 100 000 eurot.

EFSD määruse artikliga 14 luuakse EFSD tagatisfond, mis on likviidsuspuhver, millest tehakse rahastamiskõlblikele osapooltele EFSD tagatise realiseerimise korral väljamakseid. Euroopa Liit on oma rahaliste kohustuste katmiseks eraldanud 750 miljonit eurot, mis vastab 50 protsendile ELi tagatiskohustustest.

EFSD tagatisfond on asutatud 2018. aastal. 2019. aasta 31. detsembri seisuga on fondi makstud ligikaudu 600,1 miljonit eurot.

Komisjoni viimane aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule sisaldas teavet EFSD rakendamise kohta². Aruandes, mis põhineb sõltumatu välishinnangu tulemustel, järeldatakse, et EFSD on väga asjakohane, arvestades nii vajadust uue ülemaailmse arengu rahastamise mudeli järele kui ka Sahara-taguse Aafrika ja ELi naabuspoliitika riikide investeerimisvajadusi.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. septembri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1601, millega luuakse Euroopa Kestliku Arengu Fond (EFSD), EFSD tagatis ning EFSD tagatisfond.

² COM(2020) 224, komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule Euroopa Kestliku Arengu Fondi rakendamise kohta.

3. EFSD TAGATISFONDI HALDAMINE 2019. AASTAL

3.1. Finantsjuhtimine

EFSD tagatisfondi investeerimisportfelli investeeritakse kooskõlas varahalduse põhimõtetega, mis on sätestatud komisjoni 22. jaanuari 2017. aasta otsuses C(2017)7693, millega kiidetakse heaks EFSD tagatisfondi varahalduse suuniseid.

Nende suuniste kohaselt tuleb tagada investeerimisportfelli vara piisav likviidsus, et tagatist saaks vajaduse korral realiseerida, ning ühtlasi hoida tulu ja riskitase optimaalsena, et oleks tagatud kõrgel tasemel turvalisus ja stabiilsus.

Võeti vastu investeerimis- ja riskijuhtimisstrateegiad, mis kajastavad investeerimiseesmärke ning turutingimuste väljavaateid. Investeerimisstrateegia eesmärk oli varasid mitmekesistada, kasutades mitmesuguseid fikseeritud tulumääraga varaklasse.

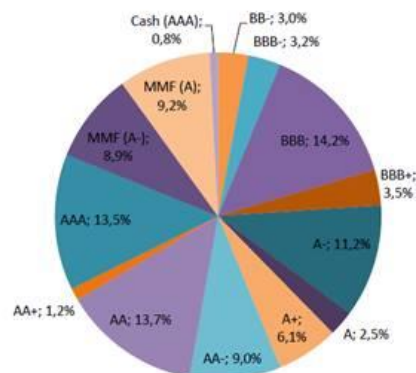
3.2. Portfelli struktuur ja peamised omadused

Investeerimiseesmärkide saavutamiseks hallatakse EFSD tagatisfondi investeerimisportfelli varasid investeerimisstrateegia kohaselt. Investeerimisstrateegiat väljendatakse sihttasemena, mis määrab kriteeriumidele vastavate finantsvarade indikatiivse jaotuse eri kategooriate vahel.

31. detsembri 2019 seisuga koosnes investeerimisportfell peamiselt riikide, haldusüksuste, riikidevaheliste liitude ja asutuste ning välisriikide valitsuste emiteeritud väärtpaberitest (45 % turuväärtusest, samal ajal kui võrdlusalus on 52 %), ettevõtete ja finantseerimisasutuste emiteeritud tagatiseta võlakirjadest (22 % turuväärtusest, samal ajal kui võrdlusalus on 18 %) ning pandikirjadest (14 % turuväärtusest, samal ajal kui võrdlusalus on 0 %). Ülejäänud investeeriti peamiselt rahaturufondidesse.

2019. aasta lõpus oli portfellis võlakirju, mis vastasid keskkonna-, sotsiaal- ja valitsemiskriteeriumidele, sihttasemega võrreldes üle kahe korra rohkem.

Portfelli kestus 2019. aasta lõpu seisuga oli 2,51 aastat ja EFSD väärtpaberite krediitireitingud jagunevad järgmiselt:

Suurem osa portfelist on investeeritud likviidsetesse väärtpaberitesse ja piisava osa (14 % portfelli koguväärtusest) lunastustähtpäev on 12 kuu jooksul.

Portfelli struktuur (kestus, krediidirisk ja likviidsus) on kujundatud vastavalt prognoositud rahavoogudele, mis tulenevad ELi tagatisega kaetud EFSD toimingutest (nt prognoositud realiseerimine ja tulu).

3.3. Tootlus

Aastatootluse arvutamisel võetakse aluseks ajaliselt kaalutud näitajad, et vältida portfelli suurusest (mis aasta jooksul märkimisväärselt kasvas) tulenevat mõju.

Väga keerulistes turutingimustes, mida iseloomustas üldine negatiivne või kõigi aegade väikseim tootlus koos turu märkimisväärse volatiilsuse ja ebakindlusega, oli fondi aastane absoluuttootlus 2019. aastal 0,242 % (ajaliselt kaalutud tootlus enne kulusid ja tasusid). Selline tootlus on kooskõlas EFSD võrdlusalusega (0,149 %) ja see saavutati olukorras, kus euroalal olid intressimäärad negatiivsed (eelkõige selliste nõuete puhul, mida käsitatakse turul krediidiriskivaba ja likviidsena).

4. RAAMATUPIDAMINE JA ARUANDLUS

Allpool on toodud EFSD tagatisfondi finantsnäitajad. 2019. aastal EFSD tagatisfondile taotlusi ei esitatud.

4.1. EFSD tagatisfondi finantsaruanded seisuga 31. detsember 2019

Positiivne areng turgudel, euro tootluskõvera langus koos heade tulemustega enamikus fikseeritud tulumääraga sektorites, nagu punktis 3.3 kirjeldatud, hoidis EFSD tagatisfondi koguvarad fondi panustatud 600,1 miljoni euro suuruse kogusumma lähedal ja 2019. aasta 31. detsembri seisuga oli see hoolimata negatiivsete intressimäärade mõjust 599,59 miljonit eurot. Varad hõlmasid investeerimisväärtpaberite portfelli, mida klassifitseeritakse müügivalmina, (594,71 miljonit) ja raha (4,88 miljonit).

2019. aasta finantsaruande kohaselt oli EFSD tagatisfondi kergelt negatiivne majandustulemus aasta lõpus $-0,26$ miljonit eurot³. Peamised põhjused on suures osas negatiivsetest intressimääradest tingitud sularahareservi ja väärtpaberite negatiivsed intressikulud ($-0,45$ miljonit eurot), mida suudeti vaid osaliselt korvata müüdüd väärtpaberite realiseeritud kasumi ja väärtpaberite laenuks andmisest saadud tulu (0,19 miljonit eurot) abil.

³ See on kooskõlas rahavoogudega kaalutud $-0,103$ % tootlusega, mille puhul võetakse arvesse EFSD tagatisfondi märkimisväärset suurenemist 2019. aastal tänu eelarvetoetustele ülesehitusetapis. Rahavoogudega kaalutud tootlus oli 2019. aastal madalam kui punktis 3.3 nimetatud ajaga kaalutud tootlus. Ajaliselt kaalutud tootlus on kõigi Euroopa Komisjoni varade valitsemisega seotud tegevuste kohta esitatud ametlik tulemus, sest see võimaldab kõrvaldada sisse- ja väljavoolust tuleneva moonutava mõju.

Bilanss 2019. aasta 31. detsembri seisuga

(summad on eurodes)

VARAD

	31. detsember 2019	31. detsember 2018
	eurot	eurot
PÕHIVARA	348 061 980	3 577 001
Müügivalmis finantsvarad	348 061 980	3 577 001
KÄIBEVARA	251 527 281	271 469 460
Müügivalmis finantsvarad	246 643 539	5 795 882
Nõuded (st väärtpaberite laenuks andmise tasud)	1 595	-
Raha ja raha ekvivalendid	4 882 147	265 673 578
<i>Arvelduskontod</i>	<i>4 885 215</i>	<i>265 721 781</i>
<i>Raha ja raha ekvivalentide kogunenud intress</i>	<i>(3 068)</i>	<i>(48 203)</i>
VARAD KOKKU	599 589 261	275 046 461

NETOVARA JA -KOHUSTUSED

	31. detsember 2019	31. detsember 2018
	eurot	eurot
NETOVARA	599 567 587	275 030 778
Sissemakse ELi eelarvest	600 100 000	275 100 000
Õiglase väärtuse reserv	(188 713)	(655)
Jaotamata kasum	(68 567)	-
Majandusaasta tulem	(275 133)	(68 567)
LÜHIAJALISED KOHUSTUSED	21 674	15 683
Muud võlad	21 674	15 683
NETOVARA JA -KOHUSTUSED KOKKU	599 589 261	275 046 461

31. detsembril 2019 lõppenud aasta tulemiaruanne

(summad on eurodes)

	2019	2018
	eurot	eurot
Tulu põhitegevusest	-	-
Kulu põhitegevusest	-	-
Muu kulu põhitegevusest	(15 000)	(15 000)
<i>Audititasud</i>	(15 000)	(15 000)
PÕHITEGEVUSE TULEM	(15 000)	(15 000)
Rahaline tulu	188 403	(1 088)
Intressitulu:	(54 689)	(1 088)
<i>Raha ja raha ekvivalendid</i>	-	-
<i>Müügivalmis varad</i>	(54 689)	(1 088)
<i>Muu intressitulu</i>	-	-
Realiseeritud kasum müügivalmis varade müügist	240 839	-
Tulu väärtpaberite laenuks andmisest	2 253	-
Finantskulud	(448 536)	(52 479)
Raha ja raha ekvivalentide intressikulu	(404 272)	(50 958)
Realiseeritud kahjum müügivalmis varade müügist	(15)	-
Depootasud ja muud finantskulud	(44 249)	(1 521)
FINANTSTULEM	(260 133)	(53 567)
MAJANDUSAASTA TULEM	(275 133)	(68 567)

4.2. Rahastamine

EFSD tagatisfondi rahastatakse Euroopa Liidu ja Euroopa Arengufondi (EDF) eelarvest. EFSD tagatisfondi rahastamisallikad praeguse mitmeaastase finantsraamistiku (2014–2020) ajal on: 400 000 000 eurot EDFi üldreservist ja 350 000 000 eurot Euroopa Liidu üldeelarvest, sealhulgas Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendist (ENI). EFSD tagatisfondi võidakse rahastada ka liikmesriikide ja teiste panustajate vabatahtlikest sisse maksetest, investeeritud vahenditelt teenitud tulust ning makseviivituses olevatelt võlgnikelt saadud tulust ja summadest. Eesti, Tšehhi Vabariik, Taani ning Bill ja Melinda Gatesi sihtasutus allkirjastasid 2019. aasta lõpus lisarahastuse lepingud summas u 49 miljonit eurot⁴.

Tagatisfond asutati 2018. aastal ja esimene sisse makse summas 75 miljonit eurot tehti novembris 2018. 31. detsembriks 2019 moodustasid Euroopa Liidu eelarvest tagatisfondi tehtud maksed 600,1 miljonit eurot. 2019. aasta lõpuni EFSD tagatisfondile taotlusi ei esitatud.

5. SIHTSUMMA ASJAKOHASUSE JA EFSD TAGATISFONDI TASEME HINDAMINE

31. detsembri 2019 seisuga oli sõlmitud kolm EFSD tagatisfondi lepingut kogusummas 165 miljonit eurot, sealhulgas üks, mis allkirjastati 2018. aastal, ja kaks, mis allkirjastati 2019. aastal⁵.

EFSD tagatisfondi sihtsummaks on määratud 50 % kõigi ELi tagatisega kaetud kohustuste summast. 31. detsembri 2019 seisuga Euroopa Liidu eelarvest tagatisfondi tehtud maksed kokku moodustasid 600,1 miljonit eurot, seega katab rahastus allkirjastatud tagatise koguriski.

EFSD määruse artikli 4 lõike 2 kohaselt toetab komisjoni EFSD tegevjuhtimisel tagatise tehnilise hindamise rühm (G-TAG), mis koosneb mitme Euroopa finantseerimisasutuse krediidiriski ekspertidest. G-TAGi ülesanne on anda komisjonile sõltumatuid ja erapooletuid tehnilisi eksperdi hinnanguid pangandusajade kohta, et toetada komisjoni otsuseid, mis on seotud EFSD tagatise paigutamise, ning riskide kontrollimise kohta tagatisest kasu saavate projektide elluviimise ajal.

⁴ Eesti: 100 000 eurot; Tšehhi Vabariik: 300 000 eurot; Taani: u 9,4 miljonit eurot; Bill ja Melinda Gatesi sihtasutus: u 39,2 miljonit eurot (50 miljonit USA dollarit) – 19,2 miljonit eurot on sisse makstud.

⁵ 2020. aasta aprilliks olid allkirjastatud veel neli lepingut kogusummas 196 miljonit eurot.